T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TÜRKİYE İŞ KURUMU

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

TR 61 (ANTALYA, ISPARTA, BURDUR) BÖLGESİ RAPORU

İÇİNDEKİLER TABLOSU

TABLOLAR LİSTESİ 2
ŞEKİLLER LİSTESİ 3
GİRİŞ 4
2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI 5
TR 61 (ANTALYA, ISPARTA, BURDUR) BÖLGESİ RAPORU 5
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 6
AÇIK İŞLER 10
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 18
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 20
SONUÇ 24

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sektörlere Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları 6
Tablo 2: Sektörlere Göre İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma, Part time Çalışma ve İhracat Yapma Durumu 7
Tablo 3: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 8
Tablo 4: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 9
Tablo 5: Sektörlere Göre Toplam Açık İş Sayısı 11
Tablo 6: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 12
Tablo 7: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 13
Tablo 8: En Çok Açık İş Olan Meslekler 15
Tablo 9: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 16
Tablo 10: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 18
Tablo 11: En Fazla Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 19
Tablo 12: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 20
Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 21
Tablo 14: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 21
Tablo 15: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 22

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 10
Şekil 2: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 14
Şekil 3: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 14
Şekil 4: Açık İş Sayısına Göre En Fazla Talep Edilen İlk 5 Beceri 16
Şekil 5:TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 19

GİRİŞ

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasasının ihtiyaçlarını belirlemek oldukça önemlidir. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda İŞKUR'a verilen görevlere istinaden işgücü piyasasının nabzını tutmak, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak, seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İŞKUR tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007'den beri süregelen araştırmalar 2011 yılının ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle yürütülmektedir.

Araştırmanın temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR'un yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamak ve mesleki eğitim planlamasının ihtiyaca uygun olması için veri sağlamaktır.

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 11.993'ü 2-9 istihdamlı; 5.535'i 10-19 istihdamlı ve 73.221'i ise 20+ istihdamlı olmak üzere toplam 90.749 işyeri, 3 Nisan-5 Mayıs 2017 tarihleri arasında yüz yüze ziyaret edilmiştir. 77 ilde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin tamamı, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa) 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerleri, örneklem yöntemiyle sadece Türkiye genelini tahmin edecek şekilde çalışma kapsamındadır.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında elde edilen veriler neticesinde Türkiye geneli, 81 il düzeyi, bölge ve sektör raporları elde edilmektedir.

Bu rapor, 2017 yılı itibariyle sektörel olarak da yayınlanacak İPA raporlarının TR61 bölgesini, yani Antalya, Isparta, Burdur illerini içeren temel bir rapor olacaktır. Bu kapsamda bölge verileri ile Türkiye verileri karşılaştırılarak, bölgenin ülke geneli ile ayrışan ve ortak olan yanları ortaya koyulacaktır.

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

TR 61 (ANTALYA, ISPARTA, BURDUR) BÖLGESİ RAPORU

TÜİK tarafından İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması üç düzeyden meydana gelmektedir. 1. Düzey 12 bölgeden, 2. Düzey 26 bölgeden, 3. Düzey ise 81 ilin tamamından oluşmaktadır. 1. ve 2. Düzey bölgeler içerisindeki iller belirlenirken coğrafi konum, sosyo-ekonomik yapı açısından benzerlikler gibi faktörler ön planda olmaktadır. Bu kapsamda Antalya, Isparta ve Burdur'u kapsayan TR61 bölgesi 2. Düzey Bölge Birimleri Sınıflaması grubunda yer alan 26 bölgeden bir tanesidir.

Türkiye İş Kurumu tarafından her yıl bir kez düzenli olarak gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) çalışması; 81 il düzeyinde 2-9, 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyerlerine yönelik Mevcut Çalışan, Açık İş, Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ve Gelecek Dönem İstihdam Beklentileri gibi temel soruların yanında konjonktürel durumlara yönelik esnek sorularla harmanlanmış bir işgücü piyasası talep araştırmasıdır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler neticesinde Türkiye geneli, 81 il düzeyi, bölge ve sektör raporları elde edilmektedir.

TR61 bölgesi 2016 yılı TÜİK verilerine göre "15 ve daha yukarı yaştaki nüfus" 2 milyon 254 bin olup; işgücüne katılma oranı yüzde 56,6, işsizlik oranı yüzde 11,5, istihdam oranı ise yüzde 50,1 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise 2016 yılında işgücüne katılım oranı yüzde 52, işsizlik oranı yüzde 10,9, istihdam oranı ise yüzde 46,3 olarak gerçekleşmiştir. TR61 bölgesinde Türkiye geneline göre üç gösterge de daha yüksektir.

TR61 bölgesinde TÜİK tarafından 2016 yılı için yayınlanan iktisadi faaliyet kollarına göre istihdam edilenlerin yüzde 24,4'ü tarımda, 16,1'i sanayide, yüzde 59,5'i ise hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Türkiye genelinde ise istihdam edilenlerin yüzde 19,5'i tarım, yüzde 26,8'i sanayi ve yüzde 53,7'si hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Dolayısıyla TR61 bölgesinde Türkiye geneline göre tarımda ve hizmetler sektörlerinde istihdam edilenlerin oranı yüksek, sanayide istihdam edilenlerin oranı ise düşüktür. Bölge içerisinde önemli ağırlığa sahip Antalya ilinin turizm potansiyeli, hizmetler sektöründe çalışanların oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olmasını sağlamıştır. Yine Antalya başta olmak üzere verimli topraklara sahip bölgede tarımda istihdam edilenlerin ortalaması Türkiye ortalamasının üzerinde yer almıştır.

İPA çalışmasında tarım sektörü kapsam dışında olduğundan bu verilerin TÜİK verileri ile kıyaslamasının yapılması mümkün gözükmemektedir. Öte yandan, TÜİK rakamlarında hizmetler sektöründe çalışanların sanayi sektöründe çalışanlara olan bariz üstünlüğü, İPA çalışması kapsamında

da gözlenmektedir. Bu durumun en temel nedeni turizmin baskın olduğu bu bölgede, en fazla çalışanı olan sektörün Konaklama ve yiyecek hizmeti sektörü olmasıdır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında TR 41 bölgesinde 20+ istihdamlı 3 bin 633 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 173 bin 289 çalışan tespit edilmiştir.

Tablo 1: Sektörlere Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları

Sektörler	İşyeri	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	42	338	2.917	3.256
İmalat	588	8.196	22.859	31.055
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10	105	329	434
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	9	37	194	232
İnşaat	619	3.046	17.131	20.177
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	781	6702	16.724	23.426
Ulaştırma ve depolama	117	763	4.945	5.709
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	623	14.684	36.179	50.863
Bilgi ve iletişim	20	158	484	642
Finans ve sigorta faaliyetleri	8	93	129	222
Gayrimenkul faaliyetleri	33	211	566	777
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	119	1.160	2.090	3.251
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	282	5.755	10.019	15.775
Eğitim	119	3.413	2.096	5.509
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	89	3.611	1.852	5.462
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	53	490	1.587	2.077
Diğer hizmet faaliyetleri	119	1.399	3.025	4.424
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	**3.633**	**50.161**	**123.128**	**173.289**

Kaynak: 2017 İPA

2017 yılı İPA çalışması kapsamında Antalya, Isparta ve Burdur illerini kapsayan TR61 bölgesinde toplamda 3 bin 633 işyeri olduğu tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise toplam 99 bin 806 işyeri bulunmaktadır. TR61 bölgesinin toplam işyeri içerisindeki ağırlığı yüzde 3,6 olarak gerçekleşmiştir.

TR61 bölgesinde kadın çalışan sayısı 50 bin 161 kişi, erkek çalışan sayısı 123 bin 128 kişi ve toplam çalışan sayısı 173 bin 289 kişi olarak gerçekleşmiştir. Kadın çalışanların toplam çalışana oranı yüzde 24,5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde bu oran yüzde 28,9 olarak gerçekleşmiştir.

TR61 bölgesinde en fazla işyeri sayısı sırasıyla Toptan ve perakende ticaret, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve İnşaat sektörlerinde bulunmaktadır. En fazla çalışan sayısında Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İmalat ve Toptan ve perakende Ticaret sektörleri en önde gelmektedir. Türkiye genelinde ise en fazla işyeri sırasıyla İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerinde yer alırken, en fazla çalışan İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer almaktadır.

Tablo 2: Sektörlere Göre İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma, Part time Çalışma ve İhracat Yapma Durumu

Sektörler	Vardiya	İhracat	Part-Time
Madencilik ve taş ocakçılığı	48,1%	59,9%	2,8%
İmalat	28,1%	38,7%	8,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	40,2%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	45,0%	0,0%	11,0%
İnşaat	12,6%	3,4%	6,0%
Toptan ve perakende ticaret	26,3%	15,4%	6,9%
Ulaştırma ve depolama	31,4%	8,3%	22,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	74,2%	1,2%	19,5%
Bilgi ve iletişim	27,6%	24,6%	29,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	34,9%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10,0%	4,1%	17,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	30,4%	4,7%	14,3%
Eğitim	7,5%	0,0%	29,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	44,1%	1,2%	40,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	33,8%	0,0%	18,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	16,1%	1,0%	6,6%
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	32,4%	12,0%	12,4%

Kaynak: 2017 İPA

TR61 bölgesinde işyerlerinde Vardiya, İhracat ve Part-Time durumlarını incelediğimizde, toplam işyerlerinin yüzde 32,4'ünün vardiyalı çalışma yaptığı, yüzde 12'sinin ihracat yaptığı ve yüzde 12,4'ünün part-time çalışma düzenlediği tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise işyerlerinin yüzde 12'sinin vardiyalı çalışma yaptığı, yüzde 11,1'inin ihracat yaptığı ve yüzde 5,3'ünün de part-time çalışma yaptığı gözlenmektedir. Bölgede, Türkiye geneline kıyasla vardiyalı ve part-time çalışmanın oldukça yaygın olduğu gözlenmektedir. Bu durumun temel nedeni Turizm sektörüdür.

Bölgede sektörel bazda en fazla vardiyalı çalışma Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (%74,2), Madencilik ve taş ocakçılığı (%48,1) ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri (45,0) yer almaktadır. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 56,5 ile Elektrik, gaz, buhar

ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, yüzde 28,7 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 25,7 Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri olarak sıralanmıştır. Türkiye geneli ile bölgenin ikinci sıradaki sektörünün aynı olduğu gözlenmiştir.

Bölgede en fazla İhracat yapan sektörler ise yüzde 59,9 ile Madencilik ve taş ocakçılığı, yüzde 38,7 ile İmalat ve yüzde 24,6 ile Bilgi ve iletişim sektörleridir. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 33,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı, yüzde 31,3 ile İmalat ve yüzde 10,7 ile Toptan ve perakende ticaret sektörleri şeklinde gerçekleşmiştir. Türkiye geneli ile bölgede ilk iki sektör benzerlik arz etmektedir.

En fazla part-time çalışma olan işyerlerine sahip sektörler ise yüzde 40,7 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, yüzde 29,5 Bilgi ve iletişim ve yüzde 29,4 ile Eğitim sektörleridir. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 30 ile Eğitim, yüzde 21,2 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve yüzde 18,4 ile Diğer hizmet faaliyetleri şeklinde gerçekleşmektedir. Part-time çalışmada Türkiye genelinde Eğitim sektörü birinci, bölgede ise üçüncü sırada yer alarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 3: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	9.541	7.702	17.243
Hizmet ve Satış Elemanları	29.703	10.470	40.172
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	19.972	14.021	33.994
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	2.191	967	3.158
Profesyonel Meslek Mensupları	9.294	7.446	16.740
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	21.423	3.063	24.486
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	9.643	2.788	12.431
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	17.184	2.526	19.709
Yöneticiler	4.178	1.178	5.356
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	**123.128**	**50.161**	**173.289**

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede toplam çalışanların yüzde 23,2'si Hizmet ve Satış Elemanları, yüzde 19,6'sı Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve yüzde 14,1'i Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer almaktadır. Türkiye genelinde ise toplam çalışanların yüzde 19,3'ü Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 16,5'i Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve yüzde 16,4'ü Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda yer almaktadır. Bölgede Türkiye geneline benzer şekilde görece dengeli bir meslek grubu dağılımı gözlenmektedir.

Bölgede erkek çalışanların en fazla olduğu meslek grubu yüzde 24,1 ile Hizmet ve Satış Elemanları olurken, Türkiye genelinde ise yüzde 19,3 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ilk sırada yer almaktadır.

Bölgede kadın çalışanların en fazla olduğu meslek grubu yüzde 28 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olurken, Türkiye genelinde ise yüzde 19,3 ile Profesyonel Meslek Mensupları ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 4: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel
Temizlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Aşçı	Aşçı
Garson (Servis Elemanı)	Güvenlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Oda Görevlisi-Turizm	Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Satış Danışmanı	Şoför-Yük Taşıma	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi
Aşçı	Şoför (Yolcu Taşıma)	Beden İşçisi (Genel)
Muhasebeci	Temizlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Elle)	Teknik Servis Elemanı	Şoför (Yolcu Taşıma)
Büro Memuru (Genel)	Bulaşıkçı (Stevard)	Satış Danışmanı
Bulaşıkçı (Stevard)	Satış Danışmanı	Bulaşıkçı (Stevard)
Sekreter	Genel Alan Temizleme ve Düzenleme Görevlisi / Meydancı (Otel)	Teknik Servis Elemanı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Mermer İşçisi	Muhasebeci
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Aşçı Yardımcısı	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)
Güvenlik Görevlisi	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Büro Memuru (Genel)
Ön Muhasebeci	Bahçıvan	Aşçı Yardımcısı
Hemşire	Elektrikçi (Genel)	Genel Alan Temizleme ve Düzenleme Görevlisi / Meydancı (Otel)
Kasiyer	İşletmeci	Mermer İşçisi
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Muhasebeci	Oda Görevlisi-Turizm
Beden İşçisi (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Bahçıvan
Aşçı Yardımcısı	Beden İşçisi (İnşaat)	Animatör-Eğlence Hizmetleri

Kaynak: 2017 İPA

TR61 bölgesinde en fazla çalışanı olan meslekler kadınlarda sırasıyla Temizlik Görevlisi, Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı); erkeklerde Garson (Servis Elemanı), Aşçı ve Güvenlik Görevlisi; genelde ise Garson (Servis Elemanı), Aşçı ve Temizlik Görevlisi olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde en fazla çalışanı olan meslekler kadınlarda sırasıyla Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel) ve Makineci (Dikiş); erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi; genel toplamda ise Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi

şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye ile bölgedeki ilk 10 meslekten 7'si aynıdır. Erkeklerde 7 meslek ve kadınlarda ise 4 meslek aynıdır.

Şekil 1: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

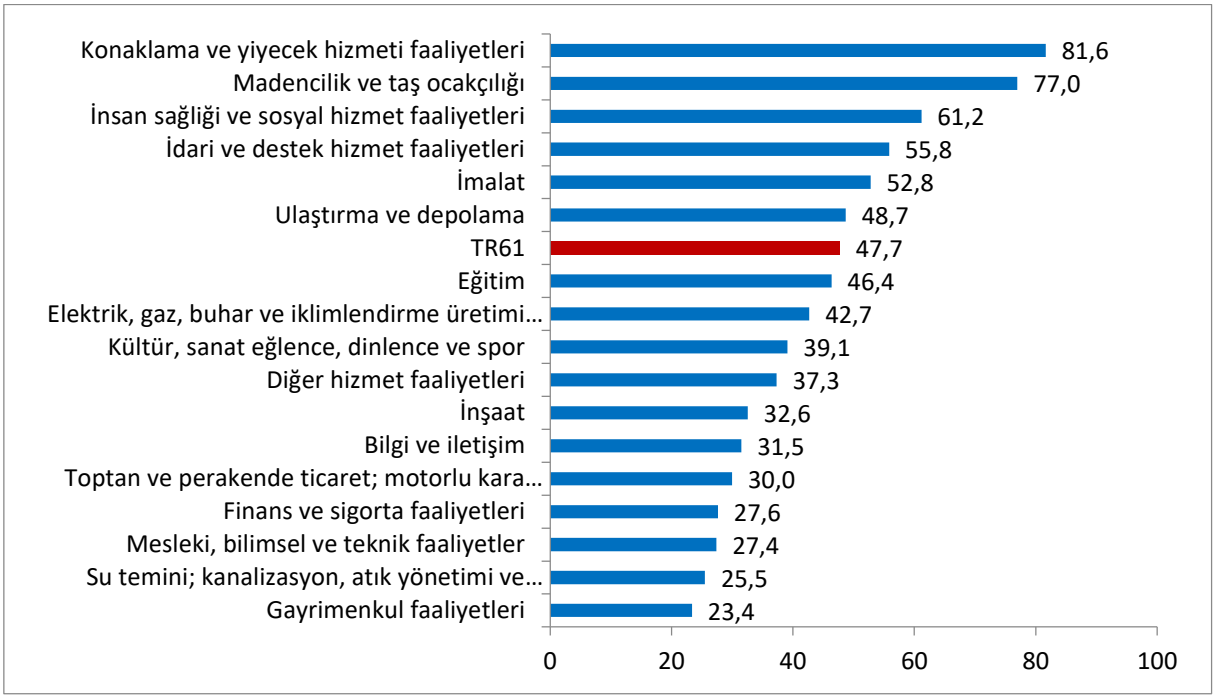

Kaynak: 2017 İPA

TR61 bölgesinde ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektör Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (81,6) olurken, onu Madencilik ve taş ocakçılığı (77) ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri (61,2) takip etmektedir. Bölge genelinin çalışan sayısı ortalaması ise 47,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektörler Finans ve sigorta faaliyetleri (218,5), Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı (114,6) ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri (95,2) şeklinde gerçekleşmiştir. Bölge ile Türkiye'deki ortalama çalışan sayılarında sektörel uyuşma gözlenmemektedir. Türkiye genelinde 57,1 olan ortalama çalışan sayısının bölgedeki ortalama çalışan sayısının üzerinde olduğu gözlenmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönlendirmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir. Bu bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler, planlanan politikalar anlamında başvurulan önemli bir veri alanını teşkil etmektedir.

Araştırma kapsamındaki işyerlerine 2017 yılı 3 Nisan-5 Mayıs tarihleri arasında ziyaret gerçekleştirildiği zamanda açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. İşyerlerine bu soru kapsamında açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranılan beceriler ve açık işlerini hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur.

Araştırma kapsamında TR 61 bölgesinde 3 bin 633 işyerinin yüzde 18,3'ünde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, bu rakam Türkiye Genelinde yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir, TR 61 bölgesinde toplam 3 bin 940 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır. Türkiye Genelinde ise 98 bin 290 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Tablo 5: Sektörlere Göre Toplam Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	70
İmalat	629
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	9
İnşaat	322
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	486
Ulaştırma ve depolama	239
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.475
Bilgi ve iletişim	23
Finans ve sigorta faaliyetleri	0
Gayrimenkul faaliyetleri	11
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	118
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	301
Eğitim	40
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	133
Diğer hizmet faaliyetleri	62
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	**3.940**

Kaynak: 2017 İPA

Sektörel bazda en fazla açık iş Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (bin 475), İmalat (629) ve Toptan ve perakende ticaret (486) şeklinde sıralanmaktadır. Turizm bölgesi olması sebebiyle TR61'de Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü açık işte ilk sırada yer almış ve Türkiye'den ayrışmıştır.

Tablo 6: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	2,1%	20,7%
İmalat	2,0%	25,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,7%	9,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3,7%	33,0%
İnşaat	1,6%	9,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,0%	17,2%
Ulaştırma ve depolama	4,0%	16,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2,8%	25,9%
Bilgi ve iletişim	3,4%	24,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	1,3%	13,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,5%	16,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,9%	13,4%
Eğitim	0,7%	13,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,4%	17,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6,0%	17,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	1,4%	15,6%
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	**2,2%**	**18,3%**

Kaynak:2017 İPA

TR61 bölgesinde açık iş oranı yüzde 2,2 olarak gerçekleşmiştir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler yüzde 6 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, yüzde 4 ile Ulaştırma ve depolama ve yüzde 3,7 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler yüzde 2,3 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, yüzde 2,1 ile İmalat ve 1,8 ile Gayrimenkul faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Bölge ile Türkiye geneli arasında açık işlerin sektörel dağılımında benzerlik görülmemektedir.

Sektörlerin kendi içerisinde en fazla açık işi olan işyeri oranı yüzde 33 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, yüzde 25,9 Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve yüzde 25,8 ile İmalat şeklinde sıralanmaktadır. Bölgenin ortalaması ise yüzde 18,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu bölgedeki her 100 işyerinden 18'inin açık işi bulunmaktadır. Türkiye genelinde sektörlerin kendi içerisinde en fazla açık işi olan işyeri oranı yüzde 30 ile Eğitim, yüzde 21,2 Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve yüzde 18,4 ile Diğer hizmet faaliyetleri şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye genelinin ortalaması ise yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Bölge genelindeki açık işi olan işyeri oranının Türkiye geneli ile örtüştüğü gözlenmektedir.

Tablo 7: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi/Cinsiyet	Kadın	Erkek	Cinsiyet önemli değil	Genel
Çıraklık Eğitimi	0,0%	1,1%	0,4%	0,6%
Lise altı	32,8%	19,8%	17,4%	19,8%
Genel lise	19,4%	14,3%	42,1%	30,8%
Meslek lisesi	2,9%	11,4%	8,9%	9,1%
Meslek yüksekokulu	5,0%	2,6%	2,6%	2,9%
Lisans	4,7%	1,6%	4,0%	3,3%
Lisansüstü	0,3%	0,2%	0,0%	0,1%
Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	34,8%	48,8%	24,7%	33,5%
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede açık işlerin yüzde 10,5'inde kadınlar tercih edilirken, yüzde 31,9'unda erkekler tercih edilmiştir. Bu oran cinsiyet tercihi önemli değil diyen işyerlerinde ise yüzde 57,6'dır. Bölgede açık işlerde cinsiyet tercihine göre eğitim düzeyi verilerini incelediğimizde; sadece kadın tercihi belirtilmiş olan açık işlerin yüzde 34,8'inde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi aramadıklarını belirtmişlerdir. Bu açık işlerin yüzde 32,8'inde Lise altı eğitim düzeyi aranırken yüzde 19,4'ünde ise Genel lise eğitim düzeyinin tercih edildiği görülmektedir. Tablo 7'deki veriler Türkiye geneli ile kıyaslandığında ise kadın işgücü talep edilen açık işlerde yüzde 35,3 oranında herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Kadınlarda Türkiye genelinde Genel Lise eğitim düzeyinin tercih edilme oranı ise yüzde 25,5'tir.

Bölgede işverenlerin sadece erkek işgücü talep ettiği açık işlerinin yüzde 48,8'inde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Bu oranı yüzde 19,8 ile Lise altı ve yüzde 14,3 ile Genel lise izlemiştir. Kadınlarda her 3 kişiden 1'i için herhangi bir eğitim düzeyi aranmazken erkeklerde ise bu durum her 2 kişiden 1'i için gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise erkek işgücü talebi için eğitim düzeyi talep edilmeme oranı yüzde 36,9 yüzde 30 Lise altı ve yüzde 15,3 Meslek Lisesi eğitim düzeyi tercih edilmiştir.

Cinsiyetin önemli olmadığını düşünen işverenlerin açık işlerinin yüzde 42,1'inde eğitim düzeyi Genel lise olarak tercih edilirken yüzde 24,7'sindebelirli bir eğitim düzeyi talep edilmemiş olup yüzde 17,4'ünde ise Lise altı tercihinde bulunulmuştur. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 30,6'sı açık işlerinde herhangi bir eğitim düzeyi belirtmemiş olup yüzde 21,9'u Lise altı ve yüzde 21,6'sı da Genel lise tercihinde bulunmuşlardır.

Şekil 2: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

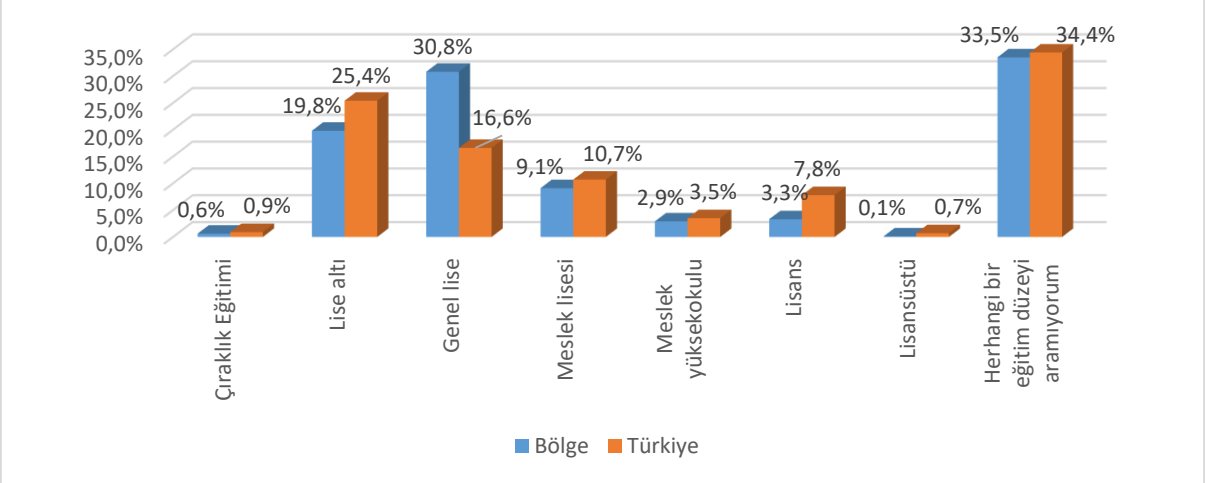

Kaynak: 2017 İPA

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeylerinin Bölge ve Türkiye Geneli karşılaştırmasına bakılacak olursa; Bölgede yüzde 33,5 ile herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmezken, yüzde 30,8 ile Genel lise eğitim düzeyi tercih edilmektedir. Türkiye genelinde ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeme oranı yüzde 34,4 ve Lise altı eğitim düzeyi oranı yüzde 25,4 ile ilk iki sırada yer almaktadır.

Şekil 3: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

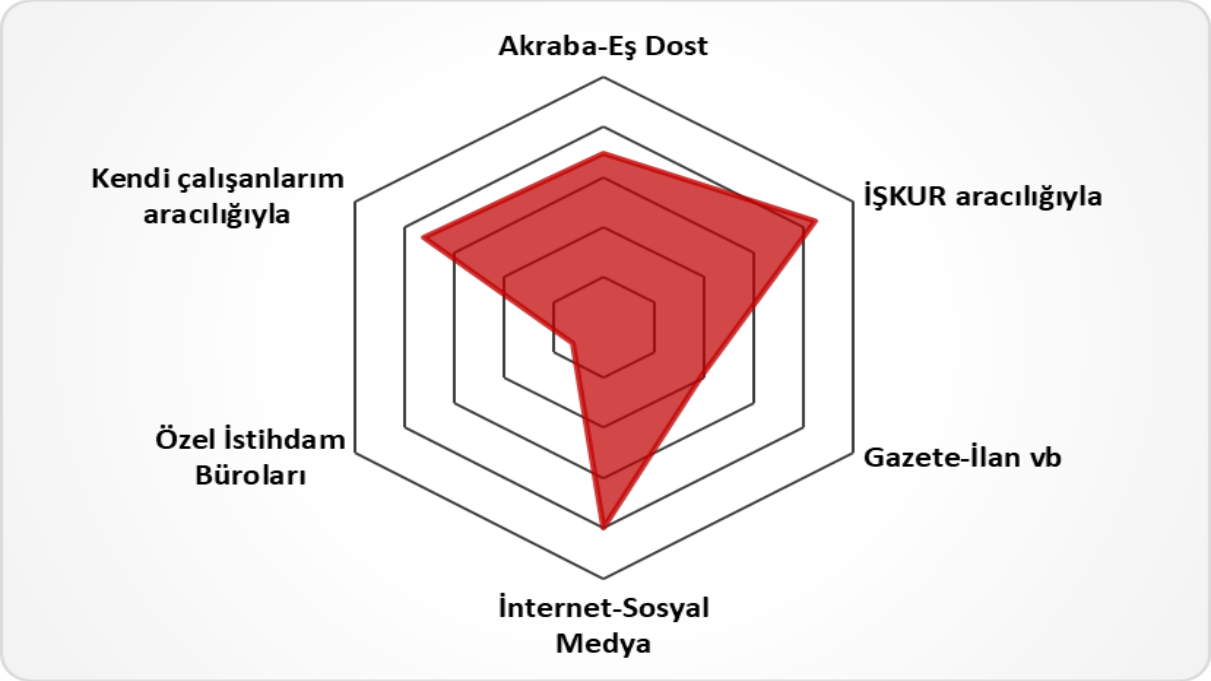

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede tespit edilen açık işlerin arama kanallarında en fazla yüzde 53,7 ile İŞKUR tercih edilirken, onu yüzde 50,7 ile İnternet-Sosyal Medya ve yüzde 45,9 ile Kendi çalışanlarım aracılığıyla izlemiştir. Özel İstihdam Büroları ise yüzde 8 ile en az tercih edilen arama kanalı olmuştur. Türkiye genelinde yüzde 61 ile en çok İŞKUR tercih edilirken, onu yüzde 44,4 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 44,1

ile Kendi çalışanlarım aracılığıyla izlemiştir. Türkiye geneli ile bölgede birinci ve üçüncü arama kanalı değişmezken, İŞKUR Türkiye genelinde bölgeye göre daha fazla tercih edilmektedir.

Açık işler için en fazla bir arada kullanılan üç arama kanalı, İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla şeklindedir. İşverenler, kendi çalışanları aracılığıyla aradıkları açık işlerin % 60'ını aynı zamanda İŞKUR aracılığıyla da aramaktadırlar. Gazete-İlan vb. ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla arama kanallarının birlikte kullanıldığı her 100 açık işin 59'unda İnternet-Sosyal Medya arama kanalı da kullanılmıştır.

Tablo 8: En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın		Erkek		Cinsiyet önemli değil	
Meslekler	**Açık İş**	**Meslekler**	**Açık İş**	**Meslekler**	**Açık İş**
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	88	Şoför (Yolcu Taşıma)	142	Garson (Servis Elemanı)	461
Oda Görevlisi-Turizm	56	Genel Alan Temizleme ve Düzenleme Görevlisi / Meydancı (Otel)	81	Güvenlik Görevlisi	170
Temizlik Görevlisi	30	Şoför-Yük Taşıma	60	Aşçı	134
Satış Danışmanı	26	Elektrikçi (Genel)	52	Servis Komisi	121
Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	18	Beden İşçisi (Genel)	37	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	106
Beden İşçisi (Genel)	16	Bulaşıkçı (Stevard)	35	Mermer İşçisi	84
Ön Muhasebeci	14	Garson (Servis Elemanı)	34	Animatör-Eğlence Hizmetleri	84
Garson (Servis Elemanı)	11	Tornacı (Torna Tezgâhı Operatörü)	31	Şoför (Yolcu Taşıma)	68
Kasiyer	11	Cnc Torna Tezgâhı Operatörü	29	Kasiyer	64
Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)	11	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	23	Bulaşıkçı (Stevard)	61
Diğer	133	Diğer	731	Diğer	917
Genel Toplam	**414**	**Genel Toplam**	**1.256**	**Genel Toplam**	**2.270**

Kaynak: 2017 İPA

TR61 bölgesinde açık işlerde cinsiyet tercihi kadın olan işyerlerinde en fazla aranan meslekler Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi, Oda Görevlisi-Turizm ve Temizlik Görevlisi şeklindedir. Erkeklerde Şoför (Yolcu Taşıma), Genel Alan Temizleme ve Düzenleme Görevlisi / Meydancı (Otel) ve Şoför-Yük Taşıma şeklinde, cinsiyet ayrımı yapılmayarak işgücü talep edilen açık işlerde Garson (Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi ve Aşçı şeklinde sıralanmaktadır.

Türkiye genelinde ise açık işlerde cinsiyet tercihi kadın olan işyerlerinde Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Temizlik Görevlisi şeklindedir. Erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve

Şoför (Yolcu Taşıma) şeklinde, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Makineci (Dikiş), Organizasyon Sorumlusu ve Garson (Servis Elemanı) şeklinde sıralanmaktadır.

Şekil 4: Açık İş Sayısına Göre En Fazla Talep Edilen İlk 5 Beceri

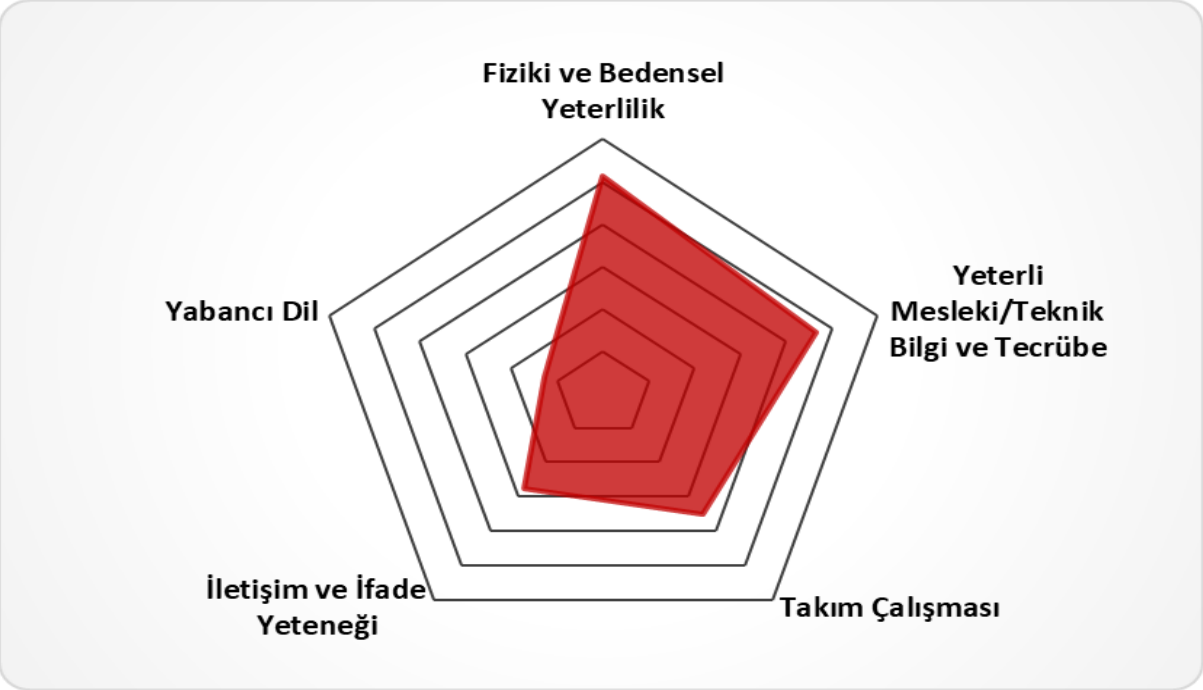

Kaynak: 2017 İPA

Antalya, Isparta, Burdur (TR61) bölgesinde tespit edilen 3 bin 940 açık iş için en fazla talep edilen beceri % 65 ile Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. İkinci sırada % 59 ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe yer alırken, üçüncü sırada ise % 45 ile Takım Çalışması yer almaktadır. Bölgede yabancı dil becerisi açık işlerde en fazla talep edilen 5. Beceri olmuştur.

Tablo 9: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Cinsiyet önemli değil	Genel Toplam
Bilgisayar kullanımı	5	7	8	8
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	6	7
İletişim ve İfade Yeteneği	4	1	4	4
Proje Tabanlı Çalışma	10	9	10	10
Satış ve Pazarlama Becerisi	9	8	9	9
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	2	7	6
Takım Çalışması	3	3	3	3
Yabancı Dil	8	10	5	5
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	2	2

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede açık işlerde talep edilen becerilerin cinsiyete göre dağılımında kadın, erkek ve genel toplam ilk üç sıralamasının değişmediği gözlenmektedir. Buna göre en fazla talep edilen becerilerin Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Takım Çalışması olduğu görülmektedir.

Türkiye genelinde açık işlerde cinsiyete göre talep edilen becerilerde kadınlarda Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ilk sırada yer alırken, erkeklerde ve cinsiyet önemli değil seçeneğinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk sırada yer almaktadır.

Açık iş bilgisi tespit edilirken yetiştirilecek işgücünün niteliğinin belirlenmesi başka bir ifade ile etkin eşleştirme yapabilmek için doğru aktif işgücü politikalarının uygulanabilmesi için talep edilen açık işlerden istenilen becerilerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda doğru politika üretebilmek adına hangi becerilerin birlikte arandığının tespitine yönelik birliktelik analizi yapılmıştır.

Toplam açık işler içerisinde en fazla bir arada talep edilen üç beceri, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. Takım Çalışması becerisinin talep edildiği açık işlerde % 69 oranında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe de talep edilmiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

TR 61 bölgesinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinde işverenlere son 1 yıl içinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektiklerini ve bunun nedenleri sorulmuştur. Bu araştırma ile ulaştığımız mevcut istihdam sayısı ve işyerlerindeki açık iş pozisyonları kadar istihdam etmek isteyip de çeşitli sebeplerle aradığı işgücünü bulamaması hususuu da işgücü piyasası bilgisi için oldukça önemlidir. Bu bölümde TR 61 bölgesinde işverenlerin eleman temininde güçlük çekilen kişi sayıları meslek ayrıntısında incelenecektir.

Tablo 10: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektör	TGÇM Sayısı	TGÇM İşyeri Sayısı	Türkiye Geneli TGÇM Sayısı	Türkiye Geneli TGÇM İşyeri Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	113	18	913	209
İmalat	935	240	52939	10631
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4	2	290	67
İnşaat	600	94	12207	2841
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	714	203	15860	5033
Ulaştırma ve depolama	173	29	3718	982
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1805	230	7930	2039
Bilgi ve iletişim	26	7	1492	331
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	1	207	67
Gayrimenkul faaliyetleri	12	5	353	119
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	162	40	2537	842
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	655	63	10407	800
Eğitim	75	30	1501	604
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	52	29	2111	774
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	114	11	395	86
Diğer hizmet faaliyetleri	115	32	1312	363
Toplam	**5555**	**1034**	**114448**	**25840**

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede Temininde Güçlük Çekilen Meslekler(TGÇM) en fazla Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (bin 805), İmalat (935) ve Toptan ve perakende ticaret (714) sektörlerinde gerçekleşmiştir. Bölgede her üç temininde güçlük çekilen meslekten biri Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe gerçekleşmiştir.

Bu üç sektör bölgedeki TGÇM sayısının yüzde 62,2'sini oluştururken Türkiye Genelinde ise yüzde 67'sini oluşturmaktadır. Sektörel olarak en fazla TGÇM işyeri sayısında aynı TGÇM sayısında olduğu gibi ilk üç sektör sırasıyla İmalat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Toptan ve

perakende ticaret sektörleridir. Sektörel olarak Türkiye Geneli en fazla TGÇM işyeri sayısı ise İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerindedir.

Şekil 5:TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

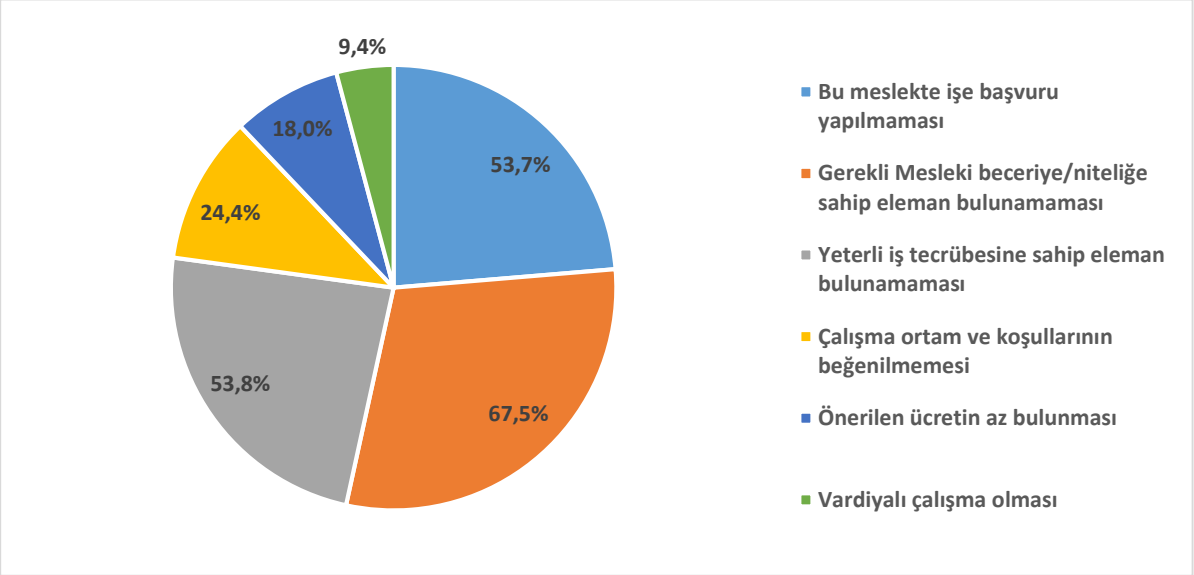

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede TGÇM nedenlerine baktığımızda en başta Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması (yüzde 67,5) gelmekte ve onu Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması (yüzde 53,8) ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması (yüzde 53,7) takip etmektedir. Türkiye genelinde de ilk üç değişmemektedir ve benzer oranlarla sıralanmaktadır.

Tablo 11: En Fazla Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Sayısı
GARSON (SERVİS ELEMANI)	534
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	286
BULAŞIKÇI (STEVARD)	281
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	197
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	165
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	158
GENEL ALAN TEMİZLEME ve DÜZENLEME GÖREVLİSİ / MEYDANCI (OTEL)	156
SERVİS KOMİSİ	150
AŞÇI	122
MASÖR-MASÖZ	120

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede en fazla temininde güçlük çekilen ilk dört meslek sırasıyla Garson (Servis Elemanı), Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi, Bulaşıkçı (Stevard) ve Güvenlik Görevlisidir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

TR 61 bölgesinde işverenlerin 2018 yılı Nisan sonu itibariyle istihdamlarının ne yönde değişim gösterecekleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir.

Tablo 12: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Madencilik ve taş ocakçılığı	790	19,5%
İmalat	999	3,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9	2,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5	2,1%
İnşaat	1.227	5,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	849	3,5%
Ulaştırma ve depolama	216	3,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.159	2,2%
Bilgi ve iletişim	16	2,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	61	7,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	97	2,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	989	5,9%
Eğitim	58	1,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	95	1,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-12	-0,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	187	4,1%
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	**6.745**	**3,7%**

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede net istihdam değişim oranı(NİDO) yüzde 3,7 olarak gerçekleşmiştir. NİDO en yüksek olan sektörler yüzde 19,5 ile Madencilik ve taş ocakçılığı, yüzde 7,3 ile Gayrimenkul faaliyetleri ve yüzde 5,9 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri olarak sıralanmaktadır. Türkiye genelinde de İnşaat sektörü yüzde 7,1 ile NİDO en yüksek olan sektör olarak yer almaktadır, onu yüzde 4,8 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 4 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü izlemektedir. Türkiye genelinde NİDO yüzde 3,2 olarak gerçekleşmektedir. Bölge ile Türkiye'nin NİDO birbirine yakın seyretmektedir.

Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	478	2,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	1.677	4,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.216	3,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	31	1,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	337	2,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.734	6,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	289	2,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	973	4,7%
Yöneticiler	11	0,2%
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	**6.745**	**3,7%**

Kaynak: 2017 İPA

Net istihdam değişim oranı en yüksek olan meslek grubu yüzde 6,6 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar iken, onu yüzde 4,7 Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve yüzde 4 ile Hizmet ve Satış Elemanları takip etmektedir. Türkiye genelinde ise net istihdam değişim oranı yüzde 3,2 olarak gerçekleşmiştir. Meslek grupları içerisinde en yüksek değişim oranı yüzde 4,8 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda gerçekleşirken, onu yüzde 4,3 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve yüzde 3,9 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda gerçekleşmiştir. Bölgede ve Türkiye'de ilk sırada aynı meslek grubu yer almaktadır.

Tablo 14: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Mermer İşçisi	Paketleme İşçisi (Gıda)
Garson (Servis Elemanı)	Tuğla İmal İşçisi
Aşçı	Tuğla Örücü (Ateş Tuğlası)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Tekne Montaj İşçisi
Güvenlik Görevlisi	İnşaat Boyacısı/Boyacı
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Sağlık Bilgisi Öğretmeni
İnşaat İşçisi	Soğutmacı ve Havalandırmacı (İklimlendirme)
Temizlik Görevlisi	İnşaat Demiri Bağlama Ustası
İş Makineleri Operatörü	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı
Beden İşçisi (Genel)	Kamyonet Şoförü

Kaynak: 2017 İPA

Araştırma kapsamında bölgede en fazla net istihdam artışı beklenen meslekler Mermer İşçisi, Garson (Servis Elemanı) ve Aşçı olurken, Türkiye genelinde en fazla istihdam artışı beklenen meslekler Temizlik Görevlisi, İnşaat İşçisi ve Güvenlik Görevlisi şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye ile kıyasladığımızda en fazla istihdam artışı beklenen ilk 10 meslekten 6 tanesinin aynı olduğu gözlenmektedir. Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), İnşaat İşçisi, Temizlik Görevlisi, Garson (Servis

Elemanı) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleri hem bölgede hem de Türkiye geneli içerisinde ilk 10'da yer almıştır. Bölgede en fazla net istihdam azalışı beklenen meslekler Paketleme İşçisi (Gıda), Tuğla İmal İşçisi ve Tuğla Örücü (Ateş Tuğlası)olmuştur. Türkiye genelinde en fazla net istihdam azalışı beklenen meslekler Elektrik Tesisat Ustası, Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler) ve Boyama-Yıkama Makinesi Operatörü (Kumaş) olarak sıralanmaktadır. En fazla net istihdam azalışı beklenen ilk 10 meslekte bölge ile Türkiye arasında bir benzerlik görülmemektedir.

Tablo 15: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve taş ocakçılığı	30,6%	0,0%	41,3%	28,2%
İmalat	21,0%	1,9%	54,2%	22,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10,7%	0,0%	29,5%	59,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	11,0%	0,0%	56,0%	33,0%
İnşaat	12,9%	3,0%	58,7%	25,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	17,1%	3,3%	50,6%	29,0%
Ulaştırma ve depolama	15,4%	3,7%	50,0%	30,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10,7%	1,6%	63,9%	23,9%
Bilgi ve iletişim	6,1%	17,7%	40,5%	35,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	42,7%	57,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	18,7%	0,0%	58,2%	23,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	15,5%	6,1%	52,2%	26,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13,4%	3,1%	58,3%	25,3%
Eğitim	11,3%	1,8%	56,6%	30,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	18,5%	2,3%	45,3%	33,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	9,0%	2,3%	59,0%	29,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	15,5%	4,7%	51,5%	28,3%
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	**15,2%**	**2,8%**	**55,5%**	**26,5%**

Kaynak: 2017 İPA

Bölgedeki işverenlerin yüzde 55,5'i 1 yıl sonrası için istihdam beklentisinde fikrim yok seçeneği işaretlerken, yüzde 26,5'i değişmeyecek, yüzde 15,2'si artış ve yüzde 2,8'i azalış beklediğini ifade etmişlerdir. Türkiye genelindeki işverenlerin yüzde 46,1'i 1 yıl sonrası için istihdam beklentilerine fikrim yok şeklinde yanıt verirken, yüzde 32,7'si değişmeyecek, yüzde 18,8'i artacak ve yüzde 2,4'ü azalacak şeklinde cevap vermişlerdir. Bölgede istihdam beklentisi için fikrim yok seçeneği Türkiye ortalamasının üzerinde olsa da, genel olarak Türkiye ile uyumlu bir beklenti yapısının mevcut olduğu gözlenmektedir.

Bölgede 1 yıl sonrası için istihdam artışı en fazla yüzde 30,6 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe beklenirken, en fazla azalış yüzde 17,7 Bilgi ve iletişim sektöründe beklenmektedir. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ise yüzde 63,9 ile değişim beklentisi olmayan sektör olarak öne çıkmaktadır. Bu sektörün bölgedeki önemi düşünüldüğünde "fikrim yok" seçeneğinin yüksek

olmasının geleceği öngörme konusunda işverenlerin zorlandığını göstermektedir. İşverenlerin "değişmeyecek" seçeneğini en fazla tercih ettikleri sektör ise yüzde 57,3 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü olmuştur. Türkiye genelinde ise en fazla istihdam artışı yüzde 22,7 ile İmalat sektöründe, en fazla azalış yüzde 3,6 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü yüzde 48,8 ile değişim beklentisi olmayan sektör olarak öne çıkarken, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü yüzde 54,2 ile fikrim yok seçeneğinin en fazla tercih edildiği sektör olarak ön plana çıkmaktadır.

SONUÇ

Yaşanan küresel ekonomik krizler, bölgemizde yaşanan siyasi krizler ile jeopolitik riskler ve Türkiye'nin en önemli ihraç pazarı olan Avrupa Birliği'nde çevre ülkelerden kaynaklı yaşanan ekonomik gelişmeler, ihracat ve işgücü piyasası üzerinde baskı yaratmıştır. Belirtilmiş olan bu hususlar doğrultusunda işsizliğin ülkemiz açısından mücadele edilmesi ve politika geliştirilmesi gereken bir problem olduğu öngörülmektedir. Bu nedenle istihdamın korunması ve işsizliğin azaltılması önümüzdeki dönemlerde de hassasiyet gösterilmesi gereken bir konu olacaktır.

10. Kalkınma Planı ve Ulusal İstihdam Stratejisi gibi üst politika belgeleri incelendiğinde işgücü piyasasına ait politika ve hedeflerin olduğu gözlemlenmektedir. Söz konusu hedeflere ulaşmak için gerekli tedbirler arasında Politika Geliştirme ve Uygulama Esaslarını Belirleme Sürecinde Bölgesel ve Sektörel Farklılıkların Dikkate Alınması bulunmaktadır. Bu nedenle İŞKUR tarafından yürütülen işgücü piyasasının talep tarafına yönelik bilgi toplayan İşgücü Piyasası Araştırmaları bölge düzeyinde incelenmiştir.

İstihdamın arttırılması, işsizliğin azaltılması için karar alıcıların işgücü piyasası politikalarına yön verirken kullandıkları en büyük kaynaklarından biri işgücü piyasası verileridir. Piyasanın arz yönü incelenecek olursa bölgeye ait işsizlik oranının 2014 yılından itibaren bir düşüş eğilimi içerisinde olduğu görülmektedir. İşgücüne katılma ve istihdam oranlarında da artış mevcuttur. Piyasanın talep tarafı incelenecek olur ise Kurumumuz tarafında yapılan İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarının incelenmesi gerekmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep tarafı incelenerek işgücünün sektörel ve bölgesel dağılımına yönelik politikalar üretilmeli ve işgücü talebinde artış beklenen ve ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi gerekmektedir. İşgücü piyasasının en temel sorunlarının başında, işgücünün eğitim ve beceri düzeyinin piyasanın talepleriyle uyumlu olmaması gelmektedir. Bu sebeple bölgenin ve sektörün ihtiyaçlarına yönelik iş ve işgücü taleplerinin belirlenmesi ve eşleştirme probleminin çözülebilmesi adına etkin uygulama politikaları üretilmesi gerekmektedir.

Bölgeye ait İPA sonuçlarına bakıldığında; açık iş oranı yüzde 2,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli bilgileri içermektedir. Bu

bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler, işgücü talebine yönelik olarak planlanan politikalar anlamında başvurulan önemli bir veri alanını teşkil etmektedir.

Çalışma sonuçlarına göre her üç işyerinden birinin eleman temin ederken güçlük çekmesi işgücü piyasasındaki arz ve talep arasında uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. Araştırma kapsamında eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdeki güçlük çekilme nedeninin ağırlıklı olarak gerekli mesleki nitelik ve beceriye sahip eleman bulunamaması ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasının olması işgücü piyasasının aradığı nitelik ve özelliklerde eleman bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle beceri temelli çalışmalar yapılmalıdır. Eleman ihtiyacı duyulan mesleklerde aranan becerileri daha iyi analiz edip ortaya koyacak çalışmaların yapılması önemlidir.

Hangi nitelikte eleman ihtiyacının olduğu tespit edilmesi ve temin ederken gücük çekilen ihtiyaçların tespit edilmesi doğru aktif işgücü politikalarının uygulanması için büyük önem teşkil etmektedir. İşverenlerin işgücünden en çok mesleki teknik bilgi ve tecrübe talep etmesi İŞKUR'un düzenlediği mesleki eğitim kurslarını ve işbaşı eğitim programlarını daha önemli hale getirmektedir.

Çalışma sonucunda önümüzdeki dönemde istihdamın yüzde 3,7 oranında artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın artacağı öngörülen sektör ve meslekler için bugünden önlem alınmaya başlanmalı ve aktif istihdam politikaları etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Aynı şekilde istihdamdan kopacak işgücü de önceden göz önüne alınıp gerekli önlemler alınmalıdır.

Yerel düzeyde oluşturulan politikaların işsizliğin azaltılması ve istihdamın arttırılması noktasında daha etkili olabilmesi için İl İstihdam Kurullarının daha etkin rol alması gerekmektedir. İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında her il için hazırlanan raporlar daha etkin kullanılmalıdır. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarında bu çalışmanın sonuçları mutlaka ele alınmalıdır.